

Richtlijnen controle, inspectie en keuring van arbeidsmiddelen voor SOG-kwalificaties

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Doel	2
2. Begrippen.....	2
2.1 Toelichting begrippen controle, inspectie en keuring	2
2.2 Schematisch overzicht	3
2.3 Branche systemen.....	4
3. Overzicht van voor SOG-kwalificaties gebruikte hijs-, hef- en arbeidsmiddelen en noodzakelijke controle, inspectie en keuringen	5
4. Keuringsvervaldatum in relatie tot VCA-checklist	7
4.1 Toelichting op de VCA-checklist.....	7
4.2 Datum keuring of datum volgende inspectie/keuring.....	8
4.3 Identificatie individuele hijs- en hefmiddelen	8
4.4 Voorbeelden voor aanbrengen keuringsvervaldatum	8

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Tijdens de WBC vergadering VVL in maart 2019 is de vraag gesteld hoe de actualiteit van de keuringen op de hijsgereedschappen die bij het praktijkexamen ingezet worden aantoonbaar is? De indruk was dat dit niet uniform is geregeld. Een rondgang langs een aantal opleiders/examenlocaties heeft uitgewezen dat verschillende methodes worden gehanteerd zoals gebruik van jaarkleuren, plastic tyraps (kabelbinders) en documentatie.

1.2 Doel

Duidelijke en uniforme richtlijnen aanreiken voor de examencentra en opleiders t.a.v. controle, inspectie en keuring van arbeidsmiddelen. Richtlijnen geven die er voor zorgen dat alle arbeidsmiddelen en materialen die tijdens de opleiding en bij de praktijkexamens worden ingezet voldoen aan hetgeen wet- en regelgeving eist.

2. Begrippen

2.1 Toelichting begrippen controle, inspectie en keuring

De eigenaar van de arbeidsmiddelen moet er zorg voor dragen dat de arbeidsmiddelen tijdens het gebruik veilig blijven. De uitvoering en frequentie van de gebruikscntrole, de periodieke inspectie en de keuring kunnen hiervan een onderdeel zijn.

Controle

Onder controle verstaan we 'de beoordeling of het in te zetten middel geschikt is om veilig te gebruiken'.

Normaal gesproken voert de persoon die de hijs- of hefmiddelen gaat gebruiken deze controle uit.

Hij of zij controleert de volgende zaken: werklast, merktekens, de goede staat op basis van de afkeurnormen en of het beoogde gebruik in overeenstemming is met de gebruiksaanwijzing.

De controle hoeft niet vastgelegd te worden.

Inspectie

Onder inspectie verstaan we 'het onderzoeken van hijs- of hefmiddelen of transporthouders. De inspectie moet door een deskundige worden uitgevoerd, om zeker te stellen of het middel veilig gebruikt kan worden. De inspecteur moet weten wat de afkeurnormen zijn van het betreffende hijs- of hefmiddel. De bevindingen van deze inspectie moeten vastgelegd worden.

De werkgever is verantwoordelijk voor de uitvoering van de inspectie. Het Arbobesluit en het Warenwetbesluit machines bepalen dat keuringen (dus ook inspecties) uitgevoerd moeten worden door een deskundige natuurlijke persoon, rechtspersoon of instelling.

Keuring

Onder keuring verstaan we 'het onderzoeken en eventueel (her)beproeven van hijs- of hefmiddelen of transporthouders'. Bij een keuring wordt een waardeoordeel uitgesproken over de bruikbaarheid van het middel. Het verschil tussen keuring en inspectie ligt in dat waardeoordeel over de bruikbaarheid en in het niveau van deskundigheid (zie ook tabel).

Een keurder (keurmeester) heeft doorgaans meer kennis van het te keuren middel dan een inspecteur. Hij beschikt over fabrieksspecificaties van het te keuren middel. Belangrijk is hier ook dat de keurder onafhankelijk is van de eigenaar van het te keuren middel. Alleen dan kan hij een objectief oordeel over goed- of afkeur uitbrengen. Een keurder beschikt daarnaast over aantoonbare deskundigheid (bijvoorbeeld TCVT certificaat keurmeester).

Wetgeving

In de onderstaande tabel een overzicht van benamingen in de wet:

Machinerichtlijn 2006/42/EG bijlage 1 hoofdstuk 4.1.3:	Statische en dynamische beproeving
Richtlijn arbeidsmiddelen 2009/104/EG artikel 5:	Periodieke keuringen en in voorkomend geval periodieke proeven
Arbobesluit artikel 7.2a Definitie keuringen:	Keuringen: een onderzoek of een beproeving
Arbobesluit Keuringen artikel 7.4a:	Noodzakelijke keuringen en beproevingen van arbeidsmiddelen
Arbobesluit Hijs- en hefgereedschap artikel 7.20:	Onderzoek op goede staat en zo nodig beproefd
Warenwetbesluit machines artikel lid 6d:	Periodieke keuring

2.2 Schematisch overzicht

Omschrijving	Wanneer	Persoon	Niveau	Bewijsstuk
Beproeving	bij nieuwe levering	deskundige op constructieniveau	meting c.q. (proef)belasting	IIA-verklaring
Controle	voor elke inzet	gebruiker	visueel op toestand en capaciteit	nee
Inspectie	minimaal 1x per jaar*	deskundige boven gebruikersniveau	beoordeling/meting	ja,
Keuring	afhankelijk van het gebruik, volgens aanbevelingen van	deskundige op constructieniveau	meting c.q. (proef)belasting	ja,

	deskundige of fabrikant			
--	-------------------------	--	--	--

* afhankelijk van gebruik of op aanwijzing van fabrikant in de gebruiksaanwijzing vaker

2.3 Branche systemen

Een branche systeem is een middel om de keuring als deskundige aantoonbaar te maken. Er bestaan meerdere Branche systemen voor inspectie en keuring. Voorbeelden hiervan zijn:

Amtek

BMWT

EKH

TCVT

VSB

NEN 3140

Branche afspraken

In de branche verticaal transport zijn afspraken gemaakt over de benamingen Controle, inspectie en keuring. Deze branche afspraken worden breed geaccepteerd. Voor een formele publicatie wordt verwezen naar AI17 Hijs- en hefmiddelen uitgegeven door de SDU.

3. Overzicht van voor SOG-kwalificaties gebruikte hijs-, hef- en arbeidsmiddelen en noodzakelijke controle, inspectie en keuringen

Onderstaand schema geeft een volledig overzicht van hijs-, hef- en arbeidsmiddelen die mogelijk gebruikt worden op locaties waarop de SOG-opleidingen worden gegeven en examens worden afgenomen.

Middel	Keuring	Inspectie	Documenten			Identificatie	Bron
			Basis	Keuring	Inspectie		
Mobiele kraan, torenkraan, autolaadkraan hijsen, verreiker hijsen, grondverzetmachine hijsen: bedrijfslast < 2 ton	Jaarlijks conform brancheschema	n.v.t.	EG-verklaring	Keuringsrapport of vermelding keuringsbevindingen in kraanboek indien van toepassing	n.v.t.	Sticker op machine	Arbobesluit artikel 7.4a
Mobiele kraan, torenkraan, autolaadkraan hijsen, verreiker hijsen, grondverzetmachine hijsen: bedrijfslast ≥ 2 ton	Jaarlijks conform brancheschema		EG-verklaring en kraanboek	Vermelding keuringsbevindingen in kraanboek			Warenwetbesluit machines, lid 6d
Mobiele kraan, torenkraan, autolaadkraan hijsen, verreiker hijsen, grondverzetmachine hijsen: bedrijfslast ≥ 2 ton én bedrijfslastmoment ≥ 10 tonmeter	Jaarlijks conform brancheschema én de 2-2-2 regeling*		EG-verklaring en kraanboek	Vermelding keuringsbevindingen in kraanboek			Warenwetbesluit machines, lid 6d én Warenwetregeling machines, art. 2
Hal- of portaalkraan, zwenkkraan, hijsbalk, davit: bedrijfslast < 2 ton	Jaarlijks conform brancheschema		EG-verklaring	Keuringsrapport			Arbobesluit artikel 7.4a
Hal- of portaalkraan, zwenkkraan, hijsbalk, davit: bedrijfslast ≥ 2 ton	Jaarlijks conform brancheschema		EG-verklaring en kraanboek	Vermelding keuringsbevindingen in kraanboek			Warenwetbesluit machines, lid 6d
Draagbare hijs- en hefmiddelen, handhijsgereedschappen	Jaarlijks dan wel 4-jaarlijks conform brancheschema	Jaarlijks	EG-verklaring	Keuringsrapport	Inspectie-rapport	Sticker, tyrap of label op/aan het	Arbobesluit artikel 7.20

						hij- of hefmiddel	
Heftruck heffen	Jaarlijks conform brancheschema	n.v.t.	EG-verklaring	Keuringsrapport	n.v.t.	Sticker op machine	Arbobesluit artikel 7.4a, lid 3
Heftruck heffen en hijsen	Een combinatie zoals een vorkheftruck met hijsaanzetstuk moet als samenstel gekeurd zijn.						Machinerichtlijn
Verreiker heffen	Jaarlijks conform brancheschema	n.v.t.	EG-verklaring	Keuringsrapport	n.v.t.	Sticker op machine	Arbobesluit artikel 7.4a, lid 3
Verreiker heffen en hijsen < 10 tonmeter	Voor heffen: Jaarlijks conform brancheschema		EG-verklaring	Keuringsrapport			
	Voor hijsen: Jaarlijks conform brancheschema		EG-verklaring en kraanboek indien bedrijfslast ≥ 2 ton	Keuringsrapport of vermelding keuringsbevindingen in kraanboek indien van toepassing			
Verreiker heffen en hoogwerken	Voor heffen: Jaarlijks conform brancheschema		EG-verklaring	Keuringsrapport en vermelding keuringsbevindingen in hoogwerkerboek			
	Voor hoogwerken: Jaarlijks conform brancheschema		EG-verklaring en Hoogwerker- boek				
Hoogwerker 1B statische boomhoogwerker, 3A mobiele verticale hoogwerker, 3B mobiele boom hoogwerker	Jaarlijks conform brancheschema		EG-verklaring en Hoogwerker- boek				
Palletwagen	Jaarlijks conform brancheschema	EG-verklaring	Keuringsrapport				
Pallet	n.v.t.	Jaarlijks	n.v.t.	n.v.t.	Inspectie- rapport	Als partij gekeurd	Arbobesluit artikel 7.4a, lid 3
Materiaalcontainer, materiaalbak, big bag			n.v.t.				
Frame voor VVL-H			EG-verklaring				

Oprijklep, laadramp, statisch opgestelde trainer			n.v.t.			Sticker op het middel	
Stellingen, rolsteigers, constructie conform UVE Hoogwerker	Jaarlijks conform brancheschema	n.v.t.	n.v.t.	Keuringsrapport	n.v.t.		
Verplaatsbare verlichting,(accu) lader, verlengsnoer	Jaarlijks	n.v.t.	n.v.t.	Keuringsrapport	n.v.t.		
De 2-2-2 Verwijst naar de tekst in het warenwetbesluit machines waarin omschreven wordt dat de jaarlijkse keuring wisselend moet worden uitgevoerd door een aangewezen instantie en een deskundige.							

4. Keuringsvervaldatum in relatie tot VCA-checklist

4.1 Toelichting op de VCA-checklist

VCA-certificatie is bedoeld voor aannemersbedrijven die operationele werkzaamheden uitvoeren bij opdrachtgevers bijvoorbeeld in fabrieken, installaties, werkplaatsen en projectlocaties. De VCA heeft betrekking op het VGM-beheersysteem van de aannemer t.b.v. de eigen medewerkers, de tijdelijke medewerkers en de medewerkers van de onderaannemers. Hieruit volgt dat de SOG locaties aan deze checklist moeten voldoen.

Hieronder volgt de toelichting op de eis VCA checklist 9.2

Eis VCA Checklist vraag 9.2

Doelstelling

Arbeidsmiddelen en PBM blijven voldoen aan de vastgestelde VGM-eisen

Minimumeisen

Er is een inventarisatie van periodiek te keuren arbeidsmiddelen en PBM.

Er zijn keuringseisen opgesteld.

Keuringen vinden tenminste eenmaal per jaar plaats. Eventuele afwijkingen naar beneden worden gemotiveerd

Keurders zijn deskundig

Er wordt geborgd dat gebruik wordt gemaakt van goedgekeurde arbeidsmiddelen en PBM.

De keuringsvervaldatum staat op arbeidsmiddelen en PBM aangegeven.

Documenten

Inventarisatie van periodiek te keuren arbeidsmiddelen en PBM

Register van keuringen

Procedure met betrekking tot borging

Opmerking: Cursief zijn minimum eisen

4.2 Datum keuring of datum volgende inspectie/keuring

De VCA gids (zie hierboven) stelt duidelijk dat de volgende keuringsdatum op het arbeidsmiddel moet worden aangebracht. In de praktijk blijken veel keurende instellingen voorkeur te hebben om de datum waarop zij de keuring uitvoeren aan te geven. Dat vereist van gebruikers een diepgaande kennis van wet- en regelgeving ten aanzien van het controleren, inspecteren en keuren van arbeidsmiddelen die niet verwacht mag worden. Volgens het VCA certificatie schema is de eigenaar van het arbeidsmiddel verantwoordelijk voor het veilig gebruik er van. Wil de eigenaar van het arbeidsmiddel aan de eis van de VCA voldoen dan zal hij de keurende instelling kunnen verzoeken de eerstvolgende inspectie-/keurdatum aan te geven. In de praktijk wordt aan dat verzoek gevolg gegeven. Het inbrengen van de volgende keuringsdatum op het arbeidsmiddel kan het gebruik van kleinere middelen aantasten (het inslaan van data). Indien het aanbrengen van de volgende keuringsdatum op het arbeidsmiddel niet mogelijk is omdat dit het arbeidsmiddel aantast, moet de volgende keuringsdatum op een andere manier herleidbaar zijn.

4.3 Identificatie individuele hijs- en hefmiddelen

Alle hijs- en hefgereedschappen vallen bij levering onder de Machinerichtlijn (2006/42/EG). In dit kader dient elk hijs- en hefmiddel voorzien te zijn van een CE markering en vergezeld te worden van een EG Verklaring van overeenstemming en gebruiksaanwijzing in de juiste taal (voor Nederland in het Nederlands).. De identificatie die is aangebracht op het hijs- en hefgereedschap moet overeenkomen met de gegevens op de EG-verklaring van overeenstemming. Deze verklaring blijft tijdens de hele gebruiksduur van het hijs- of hefgereedschap van toepassing.

Identificatie kan plaats vinden d.m.v. batchnummers, fabricage data etc.. welke herleidbaar moet zijn naar de EG Verklaring van overeenstemming. Uit praktische overwegingen voor de gebruiker worden nummers ingeslagen en worden deze nummers genoteerd op de EG verklaring van overeenstemming. Het inslaan van nummers gebeurt met speciale inslagnummers waarbij kerfwerking op het hijs- en hefmiddel minimaal is.

In de praktijk kan worden gesteld dat op elk hijs- en hefmiddel identificatie is aangebracht herleidbaar naar de EG Verklaring van overeenstemming.

4.4 Voorbeelden voor aanbrengen keuringsvervaldatum

Identificatie inspectie/keuring door Stickers

Voor niet stalen hijsgereedschappen, bijvoorbeeld kunststof banden e.d., kan de inspectie/keuring door middel van een Sticker worden aangebracht op de achterzijde van het label (waarop de identificatie is vermeld). Ook bij bijzondere hijs- en hefgereedschappen is dit mogelijk. Voorbeelden hiervan zijn klemmen, pallethaken etc..

Op lengen van staalkabels en kettingen worden algemeen stalen labels aangebracht waarop de identificatie en Werklast Factoren wordt aangegeven. In het algemeen is de achterzijde van dit stalen label beschikbaar voor het aanbrengen van een Sticker of inslag door middel van cijfers (die vervolgens elk jaar weer uitgeslepen moeten worden). Het aanbrengen van Stickers kan eventueel problematisch zijn i.v.m. de ruwe omstandigheden waaraan ze worden blootgesteld. De aanduiding van de keuringsvervaldatum moet hier tegen bestand zijn.

Identificatie inspectie/keuring door plastic bandjes

Identificatie en inspectie-/keuring data kunnen ook worden weergegeven door gebruik te maken van zogenaamde tyrap (kabelbinders). Er zijn speciaal voor hijs- en hefmiddelen ontwikkelde tyrap beschikbaar waarop een uniek nummer én een eerstvolgende datum gemarkeerd kunnen worden.

Identificatie inspectie/keuring door inslaan van nummers

Het inslaan van nummers wordt met name gedaan bij sluitingen en gebeurt met speciale inslagnummers waarbij kerfwerking op het hijsmiddel minimaal is. Het inslaan van nummers wordt steeds vaker vervangen door graveren van nummers. Veelal wordt een maand en jaartal ingeslagen, waarbij dit bedoeld wordt als "de maand waarin de keuring wordt uitgevoerd". Dit is niet in lijn met hetgeen de VCA gids eist.

Identificatie keuring door Jaarkleuren

Het aanbrengen van jaarkleuren is een goed middel om binnen de organisatie aan te tonen dat het middel tijdig geïnspecteerd/gekeurd is. Echter voor andere personen buiten de organisatie kan dit verwarring scheppen. Onduidelijk is of de juiste kleur altijd staat voor een periode van 1 jaar! (voorbeeld inspectie/keuring in juli 2019 met jaarkleur geel, wie signaleert dat in juli 2020 weer geïnspecteerd/gekeurd moet worden?) Nadeel van deze methode is dat de maand en de inspectie/keuring niet duidelijk is. Voor een snelle identificatie kán een jaarkleur handig zijn, echter het gebruik van kleuren dient áltijd als aanvulling op de in het schema genoemde identificatie door middel van een datum.

Identificatie inspectie/keuring door bijbehorend document

Voor de gebruiker van hijs- en hefmiddelen dient duidelijk te zijn wat de status is van het te gebruiken hijs- en hefmiddel. Wat is de capaciteit en hoe moet het gebruikt worden. Heeft de laatste inspectie/keuring plaatsgevonden. en wanneer is de eerstvolgende? Deze laatste vraag moet op de werkplek te beantwoorden zijn. Het antwoord daarop kan ook verkregen worden door bijvoorbeeld een inspectie- of keurrapport. Een uniek nummer op het hijs- en hefmiddel verwijst naar een bijhorend document dat antwoord geeft op, of en wanneer keuring heeft plaatsgevonden. Bij de zogenaamde hijscontainers (containers met hijsmiddelen) en de vaste set hijsgereedschappen die op mobiele kranen aanwezig is komt dit systeem voor. Dit is voor de gebruiker omslachtig en tijdrovend en voldoet niet aan hetgeen de VCA gids eist. Als de volgende keuringsdatum niet op het middel aangebracht kan worden dan zal de gebruiker overtuigd moeten worden dat hij de documentatie hierover op de examenlocatie moet raadplegen.